

ΙΕΡΟΣ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΗΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΔΑΠΑΝΗ ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚ. ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ»

ΕΤΟΣ Α΄.

ΣΜΥΡΝΗ 1 Ὀκτωβρίου 1911

ΑΡΙΘ. 26

«Εγὼ Ἰωάννης... ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος λεγούσης· ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἐπτα ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρνην καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν»

(Ἀποκ. α'. 10—12).

ΤΟ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΓΝΩΡΙΣΜΑ ΤΩΝ ΑΛΗΘΩΝ
ΚΑΙ ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, Η ΑΓΑΠΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΑΣΧΟΝΤΑΣ.
Η ΑΓΑΠΗ ΙΔΙΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΧΘΡΟΥΣ

(Λουκ. κεφ. 6, 31—37).

«Εἶπαν ὁ Κύριος· καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιήτε τοὺς ἀγαθοποιῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν θαναίξετε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ ; καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς θαναίξουσιν ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ θαναίξετε μηδὲν ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστὸς ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. Γίνεσθε οὖν οἰκτιρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτιρμῶν ἐστίν».

Τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον λαλεῖ κατὰ τρόπον ὑπέροχον καὶ ὑπερθαύμαστον καὶ ἀκατάληπτον διὰ τοῦ ἀνθρώπου τῶν σημερινῶν χρόνων περὶ τῆς πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ δυστυχεῖς ἡμῶν ἀδελφούς ἀγάπης καὶ συμπαθείας, ἣτις ἐκδηλοῦται διὰ τῶν ἔργων τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἐλεημοσύνης, περὶ ἧς λαλεῖ καὶ τὸ ἀποστολικὸν τῆς σήμερον Κυριακῆς ἐναίνωσμά τῆς ἐκ Μακεδονίας ἀποστολείης Βασ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς, ἣτις ἄρχεται ὧδε : «ἀδελφοί, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἵλαρόν γὰρ δότιν ἀγαπᾷ ὁ Θεός» (Β'. Κορινθ. θ'. 6, 7).

Τὸ σημερινὸν μάλιστα Εὐαγγέ-

λιον τὸ ἱερὸν καὶ ὑψηλὸν τοῦτο χριστιανικὸν χρέος τῆς πρὸς τοὺς πάσχοντας συμπαθείας καὶ τῶν οἰκτιρῶν ὧθει καὶ ἀναβιβάζει μέχρι τοῦ ἀκατάληπτου ὕψους τῆς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς στοργῆς, συμπαθείας καὶ ἀγάπης· καὶ δὲν διατάσσει μόνον τὸ «γίνεσθε οὖν οἰκτιρμονες καὶ ἔστε εὐεργετικοὶ πρὸς πάντα δυστυχοῦντα ἢ πρὸς μόνους τοὺς χρηστοὺς καὶ ἀγαθοὺς», ἀλλὰ προστίθησι καὶ τὸ «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, γίνεσθε οἰκτιρμονες καὶ εὐεργετικοὶ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀχρήστους καὶ ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς, ἔστε ἐλεήμονες καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς σας, διότι τοῦτο εἶνε τὸ κατ' ἔξοχὴν διακριτικὸν καὶ ἐξαιρετικὸν ἰδιαίτερον προνόμιον καὶ γνώρισμα τῶν γνησίων καὶ ἐκλεκτῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ «ἔσται -

μισθός ὑμῶν πολὺς καὶ ἔσσεσθε υἱοὶ Ὑψίστου».

Ἐάν μόνον ἀγαπᾶτε τοὺς φίλους σας καὶ τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, προστίθησι τὸ Εὐαγγέλιον, ἐάν εὐεργετῆτε τοὺς εὐεργετοῦντας ὑμᾶς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους, ἐάν δίδητε τὸ ἀργύριόν σας ὄχι εἰς τοὺς δεινοπαθοῦντας καὶ τῶν πάντων ἐστερημένους, ἵνα ἀνακουφίσητε τὴν βαρεῖαν αὐτῶν δυστυχίαν, ἀλλ' ὡς οἱ τοκογλύφοι δανείζητε αὐτὸ εἰς ἐκείνους, παρὰ τῶν ὁποίων θὰ λάβητε τὸ δάνειον χρημᾶ σας σὺν τόκῳ καὶ μετὰ κέρδους, κατὰ τί διαφέρετε τῶν μὴ χριστιανῶν, τί περισσότερον ἔχετε καὶ αὐτῶν τῶν ὑποκριτῶν καὶ ἁμαρτωλῶν καὶ τίνα μισθὸν πλέον περιμένετε παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁποῖα ὑμῖν παρὰ τοῦ οὐρανίου πατρὸς χρεωστεῖται χάρις καὶ ἀνταπόδοσις; «πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες», μηδὲν δηλονότι ἐλπίζοντες ἀπολαβεῖν παρ' ἐκείνων, οὕς ἀναξίους ὄντας ὑμεῖς ἀγαπᾶτε καὶ ἀγαθοποιεῖτε.

Ὅπόσον εἶνε σκληρὸς ὁ λόγος οὗτος! Ὅπόσον εἶνε δύσκολος καὶ ἀκατόρθωτος καὶ ἀκατανόητος ἢ δεσποτική αὐτὴ ἐντολή! Ν' ἀγαπᾶ τις τοὺς ἐχθροὺς του καὶ νὰ εὐεργετῇ αὐτοὺς καὶ νὰ δανείξῃ πρὸς αὐτοὺς ἐν αὐταῖς ἀνάγκαις τῶν ἄνευ ἐλπίδος ἐπιστροφῆς! Αὐτὴ ἦτο νέα καὶ ἀνήκουστος ἕως τότε εἰς τὸν κόσμον διδασκαλία. Καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα ἀπεκάλει καὶ ὁ Χριστὸς ταύτην τὴν

ἐντολὴν «καινὴν», τ. ἔ. νέαν, ἀγνωστον καὶ ἀγνώριστον, ἐντολὴν ἀκατάληπτον καὶ ἀνεφάρμοστον διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου, ἐντολὴν, ἣ ὁποῖα καὶ σήμερον ἀκόμη μετὰ 1911 ἔτη εἶνε ἐντολὴ καινὴ, νέα ὀλοτελῶς καὶ ἀγνωστος ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων.

Ἴσως ἴσως μάλιστα καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη δὲν ἔπρεπε νὰ λαλῶμεν περὶ τῆς δυσκόλου καὶ ἀνεφάρμοστου ταύτης ἐντολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀγάπης, διότι καὶ σήμερον ἀκόμη βασιλεύουσιν ἐν τῷ κόσμῳ ἀρχαὶ καὶ ἀξιώματα ὅλως διόλου ἐναντία πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ διδάγματα τοῦ τρομεροῦ Εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος τῆς σημερινῆς Κυριακῆς, διότι τὴν σήμερον καὶ ἐν μέσῳ τοῦ χριστιανικοῦ αὐτοῦ κόσμου γλυκύτερον ἄλλο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν ἐκδίκησιν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς δὲν ὑπάρχει, καὶ οὐδὲν ἄλλο θεωρεῖται περισσότερον ἀξιοκαταφρόνητον πρᾶγμα ἀπὸ τὴν συγγνώμην καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀδυναμίαν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς!

Καὶ ὅμως ὁ νόμος τοῦ Χριστοῦ δὲν θέλει νὰ κηρύττηται καὶ βροντοφωνῆται ἰσχυρότερον καὶ συνεχέστερον ἄλλο Εὐαγγέλιον καὶ ἄλλο κήρυγμα εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀνθρώπων παρὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο καὶ τὸ κήρυγμα αὐτὸ τῆς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀγάπης, τὸ «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν εραζόντων ὑμᾶς».

Αὕτη εἶνε ἡ ἀγάπη, τις εἶνε τὸν ἰδιαιτέρον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ Εὐαγγελίου, αὕτη εἶνε τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ἀγάπης, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸν σύνδεσμον τῆς τελειότητος, αὕτη εἶνε τὸ ἐν ἀλλὰ καὶ τὸ πᾶν, ἄνευ τοῦ ὁποῖου μεθ' ὅλον τὸν ὄγκον τῆς γνώσεως καὶ τῶν ἀρετῶν μας εἴμεθα οὐδὲν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ἡμεῖς πρέπει νὰ εἴμεθα ὅλως ἄλλον χαρακτήρος ἢ ὡς εἶνε οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐσμὲν τέκνα τοῦ Θεοῦ, ἐὰν ἔχωμεν αὐτὸ κατ' ἐξοχίην τὸ εἶδος τῆς ἀγάπης, περὶ οὗ λαλεῖ τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον, καὶ τὸ ὁποῖον τόσον θερμῶς συνίστησι πρὸς ἡμᾶς ὁ Κύριος, ἐπιτάσσων μὲ τὴν κατηγορηματικὴν αὐτὴν προσταγὴν «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν».

Ἄλλὰ τότε, Κύριε, ἐὰν τόσον αὐστηρῶς μᾶς διατάσῃς ν' ἀγαπῶμεν τοὺς ἐχθροὺς μας, ἐὰν τόσῃ προτίμησιν καὶ ἀξίαν καὶ ὑπεροχίην δίδῃς εἰς τὴν ἀγάπην αὐτήν, διόρθωσον τοῦλάχιστον ὀλίγον τὸν νόμον σου, ἐλάφρυνον μικρὸν τὴν ἐντολήν σου, ἄς διδαχθῇ πρὸ παντὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐν εἶδος ἀγάπης εὐκολώτερον καὶ πλέον εὐπρόσδεκτον : ἄς μάθωσι πρῶτον οἱ ἄνθρωποι ν' ἀγαπῶσι τοὺς φίλους των, καὶ κατόπιν ἄς διαταχθῶσι ν' ἀγαπῶσι καὶ τοὺς ἐχθροὺς των, ἄς δεχθῶσι πρῶτον νὰ ἔχωσιν ἀληθινὰ αἰσθήματα ἀγάπης πρὸς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτούς, καὶ κατόπιν ἄς τοῖς ἐπιβληθῇ

ἡ ἐντολὴ ν' ἀγαπῶσι καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτούς, ἄς μάθωσι πρῶτον νὰ εἶνε εὐγνώμονες πρὸς τοὺς εὐεργέτας των, ἵνα ὕστερον μάθωσι νὰ εἶνε εὐεργετικοὶ καὶ ν' ἀγαθοποιῶσι καὶ τοὺς ἐχθρούς των ! Διότι τὴν σήμερον πῶς νὰ λαλήσῃ τις ν' ἀγαπῶνται οἱ ἐχθροί, ἀφ' οὗ τὴν σήμερον δὲν ἀγαπῶνται ἀληθῶς οὐδὲ οἱ φίλοι, καὶ σπάνιον πρᾶγμα εἶνε νὰ εὕρῃ κανεὶς καὶ αὐτοὺς τοὺς ὁμοφύλους καὶ ὁμογενεῖς, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀδελφοὺς ἐτι καὶ οἰκείους ἀγαπωμένους εἰλικρινῶς ; πῶς νὰ κηρύττωμεν ν' ἀγαθοποιῇ τις τοὺς ἐχθροὺς του καὶ νὰ εἶνε εὐεργετικὸς πρὸς τοὺς μισοῦντας αὐτούς, ἀφ' οὗ τὴν σήμερον καὶ αὐταὶ αἱ εὐεργεσίαι πληρῶνονται μὲ μαύριην ἀχαριστίαν καὶ οἱ ἄνθρωποι πληγῶνουσιν ἀνιάτως μὲ τὴν κακεντρέχειάν των καὶ αὐτὴν τὴν συμπαθῆ καρδίαν ἐκείνων, οἵτινες πλειστάκις ἐν ταῖς σκοτειναῖς συμφοραῖς των ἔτειναν εὐεργετικὴν χεῖρα πρὸς αὐτούς ;

Εἰς χρόνους λοιπὸν καὶ καιροὺς, καθ' οὓς τόσον πολὺ ἐψυχράνθη ἡ ἀγάπη ἐν ταῖς καρδίαις καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν οἰκείων καὶ τῶν ὁμοφύλων καὶ τῶν ὁμαιμόνων μας ἀδελφῶν, πῶς κανεὶς νὰ ὁμιλήσῃ ν' ἀγαπῶνται οἱ ἐχθροί, ἀφ' οὗ οὐδὲ οἱ φίλοι καὶ ἀδελφοὶ ἀγαπῶνται ἀναμεταξύ των ; Καὶ ὅμως, φίλτατοί μου ἀναγνώστα, αὕτη εἶνε ἡ ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ, καὶ αὕτη θέλει μάλιστα ὁ Κύριος ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις νὰ κηρύσσῃται μεγαλοφώνως καὶ ἐπα-

ναληπτικῶς καὶ νὰ βροντοφωνῆται καὶ περιηχῆ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν χριστιανῶν «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς». Αὐτὴ εἶνε ἡ ἐπιθανάτιος ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποῖαν ὁ θνήσκων πατὴρ μας μᾶς ἔδωκεν, ἐντολὴ τῆς ὁποίας ὑψηλοτέρα καὶ γενναιοτέρα ἄλλη δὲν ἠκούσθη εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἐντολὴ ἀξία τοῦ Θεοῦ τῶν Χριστιανῶν, ὅστις τὴν ἔδωκε καὶ ὅστις εἶνε ἀγάπη «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ» καὶ ἀξία τῶν υἱῶν τῆς βασιλείας του ἡμῶν, οἵτινες τὴν δεχόμεθα, διότι ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐσμὲν υἱοὶ Θεοῦ, ἐὰν τὴν ἀγάπην ἔχωμεν αὐτήν, ἣν ἔδειξε πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεός.

Ἄλλὰ πῶς νὰ κατορθώσῃ τις ν' ἀγαπᾷ τοὺς ἐχθροὺς του ; πρὸς τοῦτο τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον ἔδειξεν ἡμῖν δύο δρόμους καὶ νόμους· ὁ πρῶτος εἶνε ὁ νόμος τῆς ἀναμέσον τῶν ἀνθρώπων ἀμοιβαιότητος, τῆς ἀλληλεγγύης καὶ ταυτοπαθείας, τὸν ὁποῖον μὲ θαυμασιώτατον τρόπον ὡς ἔξῃς τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον ἐν ἀρχῇ τὸν διετύπωσε : «Καθὼς θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως»· ὁ δεῦτερος εἶνε ὁ νόμος τῆς υἰοθεσίας καὶ τῆς ὑψίστης ἀνταποδόσεως «ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς». Τοὺς δύο τούτους νόμους θ' ἀναπτύξωμεν ἄλλοτε. Νῦν, ἀδελφοί, ἅς μάθωμεν

ἐκ τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου νὰ ὦμεν εὐεργετικοί, νὰ ἐλεῶμεν ὄχι φειδομένως ἀλλ' ἐπ' εὐλογίαις, νὰ ἐχωμεν γενναίαν καὶ ἱλαρὰν διάθεσιν καὶ προαίρεσιν, νὰ φέρωμεν καρδίαν πεπληρωμένην ἀγάπης καὶ συμπαθείας πρὸς πάντα δυστυχοῦντα, καὶ ἰδιαίτατα ν' ἀγαπῶμεν τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, ν' ἀγαθοποιῶμεν καὶ τοὺς κακοποιοῦντας ἡμᾶς, ν' ἀνταποδίδωμεν φιλίαν εἰς τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς καὶ νὰ εὐχόμεθα ὑπὲρ τῶν διωκόντων ἡμᾶς καὶ χρηστοὶ ἡμεῖς νὰ μὴ ἀποκάμωμεν εὐεργετοῦντες καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀχρήστους καὶ ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς, ὅπως καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν «χρηστός ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς».

† Ὁ Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Ἀθριον Κυριακὴν οἱ ἱεροκήρυκες τῆς θρησκευτικῆς ἀδελφότητος «Ἐθνοθείας» θὰ κηρύξωσιν ὡς ἑξῆς :

Ἐρολογ. κ. Γρ. Ὁρφανίδης ἐν τῷ Ι. ναφ Ἁγ. Δικατερίνης

Ἐλλογ. κ. Γ. Πασχάλης ἐν τῷ Ι. ναφ Γαυθλ τῆς Θεοτόκου

Ἐλλογ. κ. Π. Κατιναβάκης π. μ. ἐν τῷ Ι. ναφ Ἁγ. Γεωργίου.

Ἐλλογ. κ. Ν. Γραϊκας ἐν τῷ Ι. ναφ τοῦ Ἁγ. Δημητρίου.

«Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὡσπερ οἱ ἔθνη· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογία αὐτῶν εἰσακουσθήσονται· μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατήρ ἡμῶν, ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. (Ματθ. ζ'. 7, 8).»

Ἐλέγξας τὴν πρὸς ἐπίδειξιν καὶ τὸν ἔπαινον τὸν παρὰ τῶν ἀνθρώπων γενομένην προσευχὴν τῶν Φαρισαίων καὶ ὑποδείξας τὰ ἑλατήρια, ἀφ' ὧν μόνον δέον νὰ ἀφορμᾶται ἡ προσευχὴ τοῦ πιστοῦ ὡς καὶ τὸν σκοπόν, εἰς ὃν δέον νὰ ἀποβλέπη αὕτη, παρακατιὸν ὁ Κύριος διαγράφει χάριν τῶν μαθητῶν αὐτοῦ τοὺς χαρακτηήρας τῆς προσηκούσης πρὸς τὸν Οὐράνιον πατέρα προσευχῆς.

Ὁ, τι ὡς ἐκ τῶν περισφωμένων σχετικῶν μνημείων δείκνυται ἀπετέλει τὴν οὐσίαν καὶ τὴν μορφὴν τῆς προσευχῆς τοῦ πολλοῦ τότε κόσμου τῶν εἰδωλολατρῶν, ἦτο ἀπεραντολογία, συσσώρευσις ἀσυναρτήτων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, λέξεων καὶ φωνῶν, κατὰ κόρον ἐπαναλαμβανομένων ἤμισα καταληπτῶν εἰς τὸν προσευχόμενον αὐτόν, ἐπενεργουσῶν δὲ κατὰ τὴν πεπλανημένην τότε τῶν ἀνθρώπων δόξαν κατὰ μαγικόν τινα τρόπον οἶονεῖ ἐπιβλητικῶς καὶ ἀναγκαστικῶς ἐπὶ τὸν Θεόν. Αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἡ προσευχὴ, καὶ δὴ μακρὰ καὶ ἀνιαρὰ καὶ κοπιαστικὴ καὶ διὰ τὸν πρὸς ὃν ἀναφέρεται Θεόν— καὶ οὕτω πειθαναγκαζόμενον εἰς ἐνδοτικότητα— μηχανικῶς ἔξαγγελ-

λομένη, ἀνεξαρτήτως πάσης ἐσωτερικῆς διαθέσεως, ἐθεωρεῖτο ἐπιτυγχάνουσα τοῦ σκοποῦ αὐτῆς.

Ἐπὶ τούτοις ἀφελῆς ἀντίληψις περὶ τοῦ θεοῦ προὔκάλει τὴν λεπτομεροῦς ἐν τῇ προσευχῇ ἀπαρίθμησιν ἀπασῶν τῶν ἐπὶ μέρους ἀναγκῶν, εὐχῶν καὶ πόθων, ὡσεὶ τὸ θεῖον ἡγνόει αὐτάς, καὶ ἔχρηξε τῆς ἐπὶ μέρους ὑποδείξεως καὶ ὑπομνήσεως αὐτῶν.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς οὐσιώδεις ταύτας ἀτελείας τῆς προσευχῆς τῶν συγχρόνων τῷ Κυρίῳ ἔθνικῶν—ὧν τοῦ μήκουσ τοῦλάχιστον καὶ τῶν ἐπαναλήψεων ὅλως ἀπηλλαγμένη δὲν ἦτο καὶ ἡ Ἰουδαϊκὴ τῶν ἡμερῶν τοῦ Κυρίου προσευχὴ— ὁ πιστὸς τοῦ Κυρίου μαθητῆς, ἔχων ἐπίγνωσιν τῆς υἱικῆς σχέσεως, ἐν ἣ οὗτος διατελεῖ πρὸς τὸν Οὐράνιον Πατέρα, ὡς τοιοῦτον παρακολουθοῦντα καὶ γινώσκοντα ἀπακριβῶς ὧν οὗτος ἐκάστοτε χρεῖαν ἔχει προσευχόμενος, οὐδαμῶς ὀφείλει ν' ἀναφέρηται πρὸς αὐτὸν ὡς ἀγνοοῦντα τὰ κατ' αὐτόν. Ἐπίσης δὲ οὐδαμῶς ὀφείλει οὗτος νὰ πλανᾶται ὑπὸ τῆς ιδέας, ὅτι διὰ τῆς πολυλογίας θὰ κάμψη τὸν Θεόν, καὶ θὰ τύχη οὕτω τῶν αἰτουμένων.

Υφ' οἷον τύπον δέον νὰ προσεύχηται ὁ πιστός, ὥστε ν' ἀνταποκρίνηται πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς προσευχῆς —παρὰ τὴν παντογνωσίαν τοῦ Θεοῦ ἀναγκαίως ὡς ἐλευθέρας ἐκδηλώσεως τῶν πληρούντων τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου θεμελιωδῶν ἐννοιῶν καὶ αἰσθημάτων πρὸς τὸν Θεόν, ὡς ἐκδηλώσεως τῆς συνειδήσεως υἱικῆς πρὸς τὸν Θεὸν σχέσεως καὶ πεπαρησιασμένης κοινωνίας καὶ ἀναστροφῆς— διδάσκει αὐτὸν ὁ Κύριος.

«*Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά Σου*».

Κατὰ τὸν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου παρεχόμενον τύπον τῆς προσευχῆς τοῦ πιστοῦ οὗτος δικαιούται καὶ ὀφείλει νὰ ἀνατείνῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, καὶ νὰ ἀναφέρεται πρὸς τὸν Θεόν, ὡς πρὸς Πατέρα. Τὸ δικαίωμα τοῦτο παρέχεται τῷ πιστῷ ἢ ἐξαιρετικῇ θέσει, ἢν οὗτος διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως καὶ τῆς ἐν τῷ βαπτίσματι διὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἀγ. Πνεύματος ἀναγεννήσεως ἐκτήσατο πρὸς τὸν πάντων Ποιητὴν καὶ Δεσπότην, κτιστὰς τέκνον ἐν χάριτι, τέκνον ἐν ὅλῳ ἐξαιρετικῇ καὶ προνομίῳ πρὸς Αὐτὸν διατελοῦν σχέσει ἀναλόγῳ πῶς πρὸς τὴν τῶν τέκνων ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τοὺς φυσικοὺς αὐτῶν γονεῖς. (Πρὸβλ. Γαλ Δ' .6) Ἄλλὰ τῆς πατρικῆς ταύτης πρὸς τὸν Θεὸν σχέσεως κοινωνεῖ ὁ πιστὸς οὐχι καθ' ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν τῆς αὐτῆς πίστεως ὁπαδῶν καὶ ὁμολογητῶν συναποτελούντων μίαν οἰκογένειαν, ἣς τὰ μέλη δι' ὅλως

ἐξαιρετικῶν πρὸς ἄλληλα συνδέονται δεσμῶν. Τοῦτο οὐδαμῶς δέον νὰ λανθάνῃ τὸν πιστὸν, ὀφείλοντα διὰ τοῦτο ν' ἀναφέρεται πρὸς τὸν Θεὸν ὡς πρὸς κοινὸν τῶν ὁμοπίστων αὐτοῦ Πατέρα.

Οὕτω συνειδῶς ἑαυτῷ ὁ πιστὸς μετὰ τοιαύτης υἱικῆς παρησιαστικῆς ἀνατείνων τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν πρὸς τὸν Θεόν, ὅπως ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς προσευχῆς ἐν ἐγγυτέρᾳ τινὶ καὶ ἀμεσωτέρᾳ πνευματικῇ συναφείᾳ— ἀπαραιτῆρ' διὰ τὸν ἀνθρώπον διὰ πᾶσαν ἰδίαν θρησκευοῦσαν ψυχὴν, — τὸ πρῶτον, ὅπερ ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ἐν νῷ εἶνε πρόδηλον τὸ θεῖον μεγαλεῖον τοῦ πρὸς ὃν διὰ τῆς προσευχῆς ἐπιχειρεῖ νὰ κοινωνήσῃ, τὸ μεγαλεῖον, ὅπερ ἤδη οὗτος ἠσθάνθη ἐν τῇ ψυχῇ διὰ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ Θεοῦ ὡς Πατρὸς αὐτοῦ ἐν *οὐρανοῖς*. Τὸ μεγαλεῖον τοῦτο τοῦ Θεοῦ, καὶ καθόλου ἡ θεία φύσις αὐτοῦ καὶ ἡ ἀπειρία τῶν περικοσμουσῶν καὶ συνιστασῶν αὐτὴν ἰδιοτήτων πρόκειται πασιδηλὸς ἐν τῇ Πλάσει (Ρωμ. Α' . 20), διδάσκειται φανερὰ ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, ἀπεκαλύφθη ἐν τῇ μυστηριώδει βουλῇ καὶ ἐνεργείᾳ πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ μεγαλεῖον τοῦτο αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ, οὕτως ἀποκλυπτομένην, ἐκφράζει τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Τὸ ὑπερφύεξ λοιπὸν τοῦτο ὄνομα, ὁ Θεός, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς τοῦ προσευχομένου πιστοῦ ἀνακῦπτον καὶ προβαλλόμενον ἐν ὅλῳ τῷ μεγέθει καὶ τῇ ἐπιβλητικότητι αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ πληροῖ αὐτ' ἐν τῶν προσηκόντων αἰσθημάτων, οἷον κατ' ἐξοχὴν εἶνε τὸ περιεεὺς αἰσθημα τοῦ ἀπείρου σεβασμοῦ καὶ τῆς εὐλαβείας ὅπερ ἀκριβῶς δηλοῖ τὸ *ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου* τῆς Κυριακῆς προσευχῆς. Ὁ πιστὸς προσευχόμενος

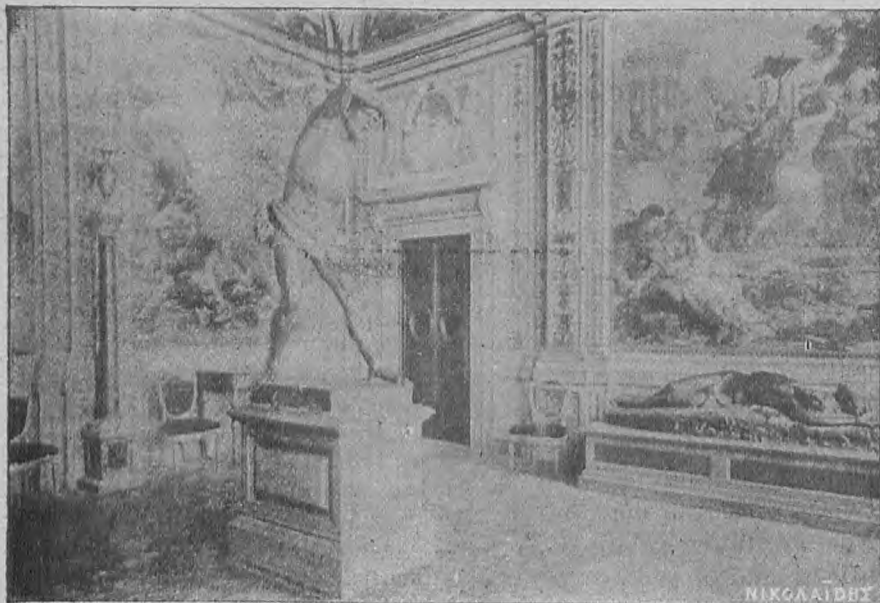
πρὸς τὸν οὐράνιον αὐτοῦ πατέρα, πρὸ παντὸς ἄλλου δέεται καὶ ἐξαιτεῖται παρ' αὐτοῦ, ὅπως τὸ ὑπερπάντα λόγον καὶ ἔννοιαν ὄνομα αὐτοῦ, ὅπως ἄλλαις λέξεσιν αὐτὸς ὁ Θεός, καταστῆ ἀντικείμενον τῆς προσηύσεως αὐτῷ εὐλαβείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ, καὶ ἅμα οἴονεϊ συνιάσσων ἑαυτὸν τῇ χορείᾳ τῶν ἀγγέλων, τῶν

διὰ τοῦ ἁγίου, ἁγίος, ἁγίος ὑμνούντων τὴν θεϊαν φύσιν καὶ μεγαλειότητα, κλίνει ἔμβροχος καὶ περιδεῆς καὶ συμβάλλει καὶ συνυμνεῖ τῇ καρδίᾳ (Α΄. Πε Γ΄ 15), εἴτε τῷ στόματι τὴν ὑπερφυᾶ ταύτην μεγαλειότητα.

(Ἀκολουθεῖ).

Π. ΚΟΜΝΗΝΟΣ

(Κατηγορεῖ τῆς ἐν Χάλκῃ, Θεολ. Σχολῆς)

«Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ, ἀνέστη Κάιν ἐπὶ Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν». (Γεν. 4, 8).

Ὅπως ἀπαισίας μνήμης ἢ στιγμῆ ἐκείνη καθ' ἣν ἀδελφὸς ἐπλήξει τὴν χεῖρα αὐτοῦ διὰ φοβικοῦ ὀργάνου καὶ μανιώδους ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ ἴδιου ἀδελφοῦ. Παλαίει, κτυπᾷ, φονεῖ εὖε ἄθρον καὶ ἄκακον ἄνδρα! Πόσον φρικώδες καὶ ἀπαισίον τὸ θέαμα! Ἀδελφὸς ἀσπαίρει ὑπὸ τὴν πτέρναν ἀδελφοῦ, ἐν ᾧ τὸ ξηρὸν χῶμα ἀπλήστως ἀπορροφᾷ τὸ ἀχνίζον ἀδελφικὸν αὐτοῦ αἷμα! Πόσον σκληρὸς καὶ ἀποτρόπαιος ὁ θάνατος οὗτος! Ἴδου μέχρι τίνος σημείου δύναται γὰ παρασύρῃ τὸν ἄνθρωπον ἐν βίαιον τῆς ψυχῆς πάθος. Ἴδου πόσῃν τύφλωσιν προξενεῖ ὁ φόβος, ἐποῖαν παράλυσιν ἐπιφέρει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν καὶ ἐποῖαν διαστροφὴν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν!

Ἐν τῇ ἀνωτέρῳ εἰκόνι παρίσταται ἡ φρικώδης μορφή τοῦ Κάιν μετὰ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἄβελ. Ἀφ' οὗ ἐκόρωσε τὸ ἴδιον πάθος θὰ ἐνόμιζε τις, ὅτι θὰ εὕρισκεν ἀνακούφισιν, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀπάτη. Ὁ Κάιν μόλις συνέρχεται εἰς ἐαυτόν, καταλαμβάνεται ὑπὸ φόβου καὶ τρέμου ἀναλογιζόμενος τὸ μέγεθος τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐκφέρει τὴν φοβεράν καταδικῆν «μείζων ἢ αἰτία μου τοῦ ἀφεθῆναι με... ἔσομαι στένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς» καὶ ἔσται πᾶς ὁ ἐβρίσκων με ἀποκτενεῖμε». (Γεν. 4, 13).

ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΧΩΡΙΣΜΟΣ

(F. B. Meyer)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος).

IV. Ἄς ἀποφεύγωμεν πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ ἐμποδίσῃ ἢ ἐξασθενίσῃ τὸν πνευματικὸν μας βίον. Τίς μεταξὺ ἡμῶν δὲν ποθεῖ βίον σοβαρὸν, βίον ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὸ θεῖον θέλημα καὶ πρόσταγμα; Ἄλλὰ πῶς δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν τούτου, ὅταν εἴμεθα ἐκτεθειμένοι εἰς ἐπιδράσεις, δυναμένας νὰ ἐξασθενίσωσιν ἢ νὰ καταπνίξωσι τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν μας; Ὑπάρχει μέγας ὄγκος καὶ ἀπειρος πληθὺς πραγμάτων ἀσυμβιβάστων μετὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς μελέτης τοῦ θείου λόγου, τὰ ὁποῖα ὅπισθεν αὐτῶν καταλείπουσιν πικρίαν καὶ ἀπογοιήτευσιν, δηλητηριάζουσιν τὸν βίον, ὡς παντὸς τὴν δροσερότητα τῶν ἀνθέων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐφύσησεν. Ἀπομακρυνθῶμεν λοιπὸν ἐξ ὅλων τούτων τῶν πραγμάτων καὶ οὐδέποτε θὰ μετάνοήσωμεν.

V. Ἀπομακρυνθῶμεν ἐπίσης, ὅσον δυνάμεθα, ἐκ πάσης κοινωνίας ἀνθρώπων, ἐν ἣ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ κρύπτωμεν τὸ φῶς ἡμῶν ὑπὸ τὸν μῶδιον. Ὅφειλομεν κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου νὰ εἴμεθα «φωστῆρες ἐν κόσμῳ λόγον

ζωῆς ἐπέχοντες». Τί δὲ ἄλλο ζητεῖται παρὰ τοῦ φωτός, ἀλλ' ἢ ἅπαξ ἀναφθὲν νὰ μένῃ σταθερὸν καὶ ἀμείωτον καὶ νὰ μὴ ἔχῃ διαλείψεις; Ὁμοίως λοιπὸν, εἰάν ἐπιθυμῶμεν νὰ εἴμεθα πράγματι ὠφέλιμοι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὀφείλομεν νὰ ποιῶμεθα τὴν ὁμολογίαν ἡμῶν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων μετὰ πίστεως καὶ σταθερότητος καὶ ὄχι μετ' ἐκλείψεων. Ἐὰν ὁ Θεὸς δεικνύῃ ἡμῖν τὴν σιγίμην, καθ' ἣν ἐτοιμαζόμεθα νὰ μεταβῶμεν πού, ὅτι θὰ ὑποχρεωθῶμεν νὰ περιστείλωμεν τὴν σημαίαν μας, καλῶς θὰ πράξωμεν νὰ παραιτηθῶμεν τοῦ ἐγχειρήματος ἐκ φόβου μὴ βადίσωμεν ἐπὶ ἐδάφους ἀπαγορευμένου. Νὰ μὴ μεταβαίνομεν εἰς τόπον ὅπου δὲν δυνάμεθα νὰ λάβωμεν μεθ' ἡμῶν τὸν Κύριον, καὶ ἐπικαλεσθῶμεν ἐφ' ἡμᾶς τὴν εὐλογίαν Του. Ἡ παρουσία Του εἶνε τὸ μόνον ἡμῶν ἀγαθὸν καὶ τὸ πολυτιμότεον μέσον σωτηρίας. Ἐὰν καὶ ἐπὶ σιγίμην μίαν μένωμεν μακρὰν Αὐτοῦ, ἐδρισκόμεθα ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ. Νὰ μὴ ἐπιτρέπωμεν λοιπὸν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς νὰ πράττωμεν ὅ,τι δήποτε, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰησοῦς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ μεθ' ἡμῶν καὶ νὰ μετα-

βαίνωμεν ὅπου δήποτε, ὅπου ὁ Κύριος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ συνοδεύσῃ ἡμᾶς. Αὐτὸς πρέπει νὰ προηγήται ἡμῶν πανταχοῦ, Αὐτὸς ὁ ὁποῖος οὐδέποτε ἀκολουθεῖ ὀπίσω μας. Προσέξωμεν νὰ μὴ προηγηθῶμεν ποτέ καὶ ὑποχρεωθῶμεν οὕτω νὰ ἀφήσωμεν Αὐτὸν εἰς τὴν θύραν. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἐδείπνησε μετ' ἀνθρώπων κακῆς ὑπολήψεως, ἀλλὰ τοῦτο ἔπραξε ὡς Σωτὴρ καὶ οὐχὶ ὡς συνοδὸς καὶ σύντροφος. Ἐπειδὴ πρᾶττωμεν πᾶν ὅ,τι Ἐκεῖνος ἔπραξε καὶ δὲν θὰ ἐπιθυμήσωμεν πᾶν ὅ,τι Ἐκεῖνος δὲν ἔπραξε.

« Πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε ». Ἐν τῇ ἐντολῇ ταύτῃ συνοψίζονται ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐὰν ἀκολουθῶμεν αὐτήν, ἐὰν αὐτὴν ἔχωμεν ὡς κανόνα τοῦ ἡμετέρου βίου μέχρι καὶ τῶν ἀσημάντων αὐτοῦ λεπτομερειῶν, θὰ εὐρωμεν ἀμέσως ὅλην τὴν λύσιν τοῦ ἀνωτέρου θεθέντος προβλήματος.

Πάντα τὰ παραγγέλματα ταῦτα ἂν θελήσωμεν νὰ θέσωμεν εἰς ἐφαρμογὴν θὰ ὑποβληθῶμεν ἐξάπαντος εἰς διωγμούς, καὶ πάλιν, εἰς ἀπομόνωσιν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν θὰ εὐνοηθῶμεν καὶ παρὰ τῶν προσφιλεστάτων ἡμῶν ἔτι φίλων. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζωμεν, διότι οὕτω καὶ μόνον θὰ ἀποδείξωμεν ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὴν αὐτὴν καὶ οἱ μάρτυρες τῆς πίστεως τάξιν, οἵτινες προὔτιμησαν τὸ πᾶν νὰ ὑποστῶσι καὶ εἰς πᾶσαν νὰ ὑποβληθῶσι θυσίαν παρὰ νὰ ἀρνηθῶσι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, τὸν Ὅποιον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο

ἐν τῷ κόμφῳ τούτῳ ἠγάπησαν.

Δυνατὸν νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνίοτε περιστάσεις, καθ' ἃς εἶνε ἡμῖν ἀδύνατον νὰ μὴ μεταβῶμεν ἐκεῖ, ὅπου δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ μεταβῶμεν. Μήτηρ τις παραδείγματος χάριν δύναται νὰ ἀναγκάσῃ τὴν θυγατέρα της νὰ τὴν συνοδεύσῃ εἰς συναναστροφὴν, ἐκ τῆς ὁποίας ὡς Χριστιανὴ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μείνῃ εὐχαριστημένη. Ἐὰν οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ἠθέληε προβάλλει ἵνα μὴ μεταβῇ δὲν γίνωσιν ἀποδεκτοί, τὸ καθήκον της εἶνε νὰ ὑπακούσῃ, ἐὰν, ἐννοεῖται, ἡ συνείδησίς της δὲν τῇ ἀπαγορεύῃ ὀρθῶς τοῦτο. Δύναται τότε νὰ ἐλπίσῃ ἐπὶ τὸν Σωτῆρά της, Ὅστις θὰ συνοδεύσῃ καὶ θὰ προφυλάξῃ αὐτήν.

Ὁ χωρισμὸς, ὃν ἀνωτέρω ὑπεδείξαμεν, ἐὰν ἀπαιτῇ παρ' ἡμῶν θυσίας τινάς, προσφέρει ἡμῖν ἐξ ἄλλου μεγάλας ἀμοιβάς.

Ἀποτελεῖ ἐν πρώτοις οὗτος τὴν ἀσφαλεστάτην τῶν ὁδῶν. Ὁ κόσμος ἔχει τόσα θέλγητρα καὶ ἡ ἀσθένειά μας εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε καὶ ἂν ἐπ' ἐλάχιστον ὑποχωρήσωμεν εἰς τὸ ῥεῦμα, κινδυνεύομεν ἀσυναίσθητως νὰ παρασυρθῶμεν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου, ἐξ οὗ δὲν δύναμεθα πλέον νὰ ἐξέλθωμεν.

Εἶνε πρὸς τούτοις ὁ χωρισμὸς οὗτος ἡ μόνη ὁδός, ἐν ἣ δυνάμεθα νὰ εἴμεθα καὶ ἰσχυροί. Τίς ὑπῆρξεν ὁ ἐπωφελέστερος εἰς τοὺς Σοδομίτας, ὁ Ἀβραὰμ ἢ ὁ Λῶτ ; Ὁ Λῶτ ὁ συζήσας μετὰ τῶν διεφθαρμένων τούτων ἢ ὁ Ἀβραὰμ ὁ ἀπομακρυνθεὶς

ἀπ' αὐτῶν τὸ πρῶτον καὶ εἶτα πα-
ραδοὺς αὐτούς; Πότε τὰ ἀρχαῖα αἰ-
μοχαρῆ θεάματα τῶν εἰδολολατρῶν
ἐξηφανίσθησαν ἐκ τοῦ κόσμου; Ἐ-
ξηφανίσθησαν τότε μόνον ὅτε οἱ
Χριστιανοὶ παρέστησαν εἰς αὐτὰ οὐ-
χὶ ὡς θεαταὶ ἀπλοῖ ἀλλ' ὡς μάρ-
τυρες. Τοῦτο ἀκριβῶς θά συμβῆ διὰ
πάν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν διαφθορὰν
τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Θὰ ἐξα-
λειφθῆ τοῦτο τότε μόνον, ὅταν ἄν-
δρας θαρραλέοι καὶ ἀποφασιστικοὶ
δὲν ἐνισχύωσι τὴν διαφθορὰν διὰ
τῆς ἀδιαφορίας των καὶ ἰδίως διὰ
τῆς παρουσίας των.

Ἡ ὁδὸς τέλος, ἦν ἀνωτέρω ὑπε-
δείξαμεν, εἶνε ὁδὸς εὐλογίας παρὰ
Θεοῦ. Τὸ ὑπὸ τοῦ προφητάνακτος
λεχθὲν (Ψαλμ. κδ', 10). «Πᾶσαι αἱ
ὁδοὶ Κυρίου ἔλεος καὶ ἀλήθεια τοῖς
ἐκζητοῦσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ
μαρτύρια αὐτοῦ» εἶνε μία ἐκ τῶν πολ-
λῶν καὶ πολυτίμων ἐπαγγελιῶν τοῦ
Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, ὧν ἡ ἐκπλήρωσις
ἐξαργάται (ὡς σημειώσωμεν καλῶς
τοῦτο) ἐκ τῆς ἡμετέρας πίστεως καὶ
τῆς ὑπακοῆς ἡμῶν εἰς τὸ ἅγιον
Αὐτοῦ θέλημα. «Ὅταν παραδίδωμεν
Αὐτῷ τὰ πάντα, ποιεῖ ἡμᾶς με-
τόχους τοῦ πλούτου τῆς χάριτος
Αὐτοῦ καὶ μεταδίδει ἡμῖν ἐκ τῆς
Δυναμείας Του. Θὰ καταστῆ δὲ Οὐ-
τος ἡ δύναμις καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν,
ἐὰν παραχωρήσωμεν Αὐτῷ ἐντε-
λῶς τὴν ὑπαρξίν μας.

Ἄς τολμήσωμεν λοιπὸν νὰ «ἐξ-
έλθωμεν ἐκ τῆς συγγενείας» μας τ. ἔ.
ἐκ τῶν ἐθίμων καὶ τῶν πράξεων τῆς

κοινωνίας τῶν μὴ συμβιβαζομένων
πρὸς τὸν θεῖον νόμον' ἄς ἀρνηθῶ-
μεν τὰς κρίσεις καὶ τὰς προλήψεις
του ἐν παντί ὅπερ ἠθέλεν ἐμποδίσει
τὰ βήματά μας, ἄς ὑπομείνωμεν τὰς
εἰρωνείας καὶ ἄς ἀφήσωμεν νὰ χαρα-
κτηριζόμεθα ὡς «ἀφελεῖς» ἢ «ὑπο-
κριταί». Τί μᾶς ἐνδιαφέρουσι ταῦτα
πάντα; Ὁ κόσμος δὲν προσηνέχθη
οὕτω πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν; Πῶς
ὁ μαθητῆς θὰ κολακευθῆ καὶ θὰ ἐ-
παινεθῆ ἐνῶ ὁ Διδάσκαλός του πε-
ριεφρονήθη καὶ προεπληκίσθη καὶ
ἐσταυρώθη ὡς ὁ ἔσχατος τῶν κα-
κούργων; Ἄς δεχθῶμεν νὰ φέρω-
μεν τὴν ἀτιμίαν Του, ἄς ἄρωμεν τὸν
σταυρόν Του καὶ θὰ καταστῶμεν ἄ-
ξιοι νὰ γίνωμεν μέτοχοι καὶ κοινω-
νοὶ τῆς δόξης τοῦ ἐσλάτου Αὐτοῦ
θριάμβου. Καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ πι-
κρίᾳ καὶ τῇ δυστυχίᾳ θὰ εὐρωμεν
ἐν τῇ ἀγάπῃ πρὸς Αὐτὸν δαψιλῆ
παρηγορίαν ἐν παντί, ὅπερ ἠθέλο-
μεν δυνηθῆ νὰ ὑποφέρωμεν δι' Αὐ-
τόν. Ἄς ἔχωμεν δὲ πάντοτε ὑπ' ὄ-
ψιν, ὅτι διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀ-
ποκινήσωμεν τὴν εὐνοίαν τοῦ Βασι-
λέως εἶνε ἀνάγκη νὰ συμμερισθῶ-
μεν τὴν ἐξορίαν Του. Συσπειρωθῶ-
μεν περὶ τῆς σημαίας τοῦ Κυρίου
ἡμῶν καὶ ὅταν ἔλθῃ Ἐκεῖνος νι-
κητής, ἵνα καταλάβῃ τὸν θρόνον καὶ
τὸ βασίλειόν Του, θὰ φανῶμεν μετ'
αὐτοῦ ἐν τῇ δόξῃ Του. Θὰ ἀναγνω-
ρίσῃ ἡμᾶς καὶ θὰ ὁμολογήσῃ ἔμπρο-
σθεν τοῦ Πατρὸς Του, ὡς ἡμεῖς ὁ-
μολογήσαμεν Αὐτόν ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων (Ματθ. 10, 32).

† Ὁ Τράλλεων ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΟΙ ΔΥΟ ΛΟΧΑΓΟΙ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

«Λυποῦμαι πολὺ καὶ σὲ καὶ τὴν κόρην σου, Θωμᾶ, εἶπε μετ' ἀγαθότητος ὁ ἰατρὸς καὶ ἐπεθύμουν καὶ τι περισσότερον νὰ ἠδυνάμην νὰ κάμω δι' αὐτὴν ἀλλὰ μοὶ εἶνε ἀδύνατον. Δὲν χρειάζονται φάρμακα, ἀλλ' ὁ καθαρὸς ἀὴρ τῆς θαλάσσης· εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἀνελάμβανε». Τὰ χεῖλη τοῦ γηραιοῦ Θωμᾶ ἔτρεμον ἢ δὲ μήτηρ ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά της μὲ τὸ μανδύλιον.

— «Εἶμεθα πολὺ πτωχοὶ κύριε» εἶπε μὲ φωνὴν συγκεκλιμένην, «καὶ εἶνε δύσκολον νὰ ἐξοικονωμῶμεν τὰς ἀνάγκας μας μὲ τὴν μικρὰν σύνταξιν τοῦ πατρὸς καὶ μὲ τὰ ἐλάχιστα κέρδη μου. Μία γυναῖκα μόνη εἶνε δύσκολον νὰ θρέψῃ πέντε ὄρφανὰ εἰς τόσον μικρὰν ἡλικίαν. Τὰ τέσσαρα ἐξ αὐτῶν χάριτι Θεοῦ εἶνε καλά, ἀλλ' ἢ μικρὰ, ἀφ' ἑτοῦ ἡσθένησε τὸν παρελθόντα χειμῶνα, ὀλονὲν ἀδυνατίζει».

— «Αὐτὴ ἢ μικρὰ εἶνε ἢ χαρὰ μας προσέθηκεν ὁ πάππος καὶ δὲν ὑποφέρομεν ἢ μήτηρ της καὶ ἐγὼ νὰ τὴν βλέπωμεν νὰ φθίνῃ. Ἐξωδεύσαμεν ὅ,τι ἠδυνήθημεν εἰς φάρμακα ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν τὴν ὠφέλησαν πολὺ».

— «Εὐχομαι νὰ ἠδύνασθε νὰ τὴν στείλητε εἰς τὴν παραλίαν», ἐπανέλαβεν ὁ ἰατρὸς· «θὰ ἐπλήρωνα ἐγὼ εὐχαρίστως τὰ ἔξοδα σᾶς βεβαίῳ ἂν ἠδυνάμην, ἀλλ' εἶμαι ὅσον καὶ σεῖς σχεδὸν πτωχός. Πιστεύω ὅμως ὅτι εἶνε καθήκόν μου νὰ σᾶς εἶπω ὅτι ἂν ἢ Λουῖζα δὲν δυνηθῇ νὰ μεταβῇ εἰς παραθαλάσσιον μέρος, θὰ ἐξασθενήσῃ ἐντελῶς καὶ θὰ ἀποθάνῃ· ἂν ὅμως δυνηθῇ νὰ ἔχῃ τὸ εὐεργέτημα τῆς ζωογόνου αὔρας θὰ ἀναλάβῃ τὴν υἰεῖαν καὶ θὰ καταστῇ δυνατὴ καὶ ῥωμαλέα. Δὲν ἔχετε κανένα νὰ σᾶς βοηθήσῃ ;»

— «Ὅχι, Κύριε, ἤλθομεν νεωστί, εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν, μόλις πρὸ ἑξ μηνῶν. Ἡ ἀνδραδέλφη τῆς κόρης μου ἦτο πλύντρια μετὰ δὲ τὸν γάμον της ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν· ἢ κόρη μου ἤλθε νὰ ἀναλάβῃ τὴν πελατεῖαν της ἀλλ' ὅ,τι ἤρκει διὰ μίαν ἄγαμον δὲν ἀρκεῖ διὰ μίαν γυναῖκα μὲ πολυμελῆ εἰκογένειαν».

Ὁ ἀγαθὸς ἰατρὸς ἐθλίβετο σκεπτόμενος τὴν δυστυχίαν τῆς οἰκογενείας ταύτης τόσον ἀναξιοπαθοῦσης, τὴν ὁποίαν ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀνακουφίσῃ. Εἰς τὴν μικρὰν Λουῖζαν ἐφάρωσαν τὴν γνώμην τοῦ ἰατροῦ·

χωρίς νὰ καταστήσωσι γνωστὸν εἰς αὐτὴν τί θὰ τῇ ἐστοίχιζεν ἢ στέρησις τοῦ ταξιδίου τούτου. Ἡ μικρὰ ἠδύχετο μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς τῆς νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ ταξίδιον τοῦτο καὶ ἤκουσε μετὰ προσοχῆς ὅλα τὰ σχέδια τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πάππου τῆς πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ ὀνείρου τούτου.

Τέλος ὁ Θωμᾶς ἐσκέφθη.

— «Γνωρίζω ἓνα ὄστις δύναται νὰ μᾶς βοηθήσῃ, εἶπεν, εἶνε ὁ ἀρχαῖος ἀξιωματικὸς μου, ὁ λοχαγὸς Δημήτριος ὄστις πρὸ τινος ἠγόρασεν ἐδῶ πλῆσιόν μίαν ἔπαυλιν. Ὑπερέτησα ὑπὸ τὰς διαταγὰς του ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη, καὶ ἴσως θὰ μὲ βοηθήσῃ εἰς ἀνάμνησιν τῶν παρελθόντων καλῶν μας χρόνων. Εἶνε γέρον, ἔχων σωροὺς χρημάτων εἰς τὴν διάθεσίν του».

Ἐσκέφθησαν ὅτι ἦτο ἐξαιρετὸς ἰδέα, ἢ δὲ Λουίζα παρίστα μὲ τὴν φαντασίαν τῆς τὸν λοχαγὸν ὡς ἠγεμόνα τῶν μυθικῶν διηγημάτων, ὄστις μὲ μίαν λέξιν θὰ ἐξεπλήρουτὸν πόθον τῆς. Ἡ ἐγγονὴ καὶ ὁ πάππος ἐξεκίνησαν ἀμέσως διότι δὲν ἀπειχε πολὺ ὁ δρόμος, τὸν ὁποῖον εἶχον συντομεύσῃ μὲ οἰκείας συνομιλίας. Ὅταν ἐφθασαν, ὁ Θωμᾶς εἶπεν εἰς τὴν Λουίζαν νὰ περιμένῃ εἰς τὴν ἔξω αὐλὴν, αὐτὸς δ' εἰσῆλθε μόνος εἰς τὸν πύργον.

Ὁ λοχαγὸς δὲν ἦτο σκληρὸς μήτε μοχθηρὸς ἀλλὰ τὴν πρωτὰν ἐκείνην κακεντρεχῆς δαίμων συνώμοσε νὰ συνταράξῃ τὸ πᾶν εἰς τὴν ἔπαυ-

λίν του. Τὸ φαγητὸν τοῦ λοχαγοῦ δὲν ἐψήθη καλὰ, τὰ υποδήματά του δὲν ἐστοιβώθησαν ὅπως ἠθέλεν.

Ὁ θυμὸς του δὲ ἐφθασεν εἰς τὸ δξύτατον σημεῖον ὄταν εἰσῆγαγον τὸν γηραιὸν Θωμᾶν ὄστις τοῦ ἐφάνέρωσε τὸ τί ἦτο.

— «Σᾶς ἐνθυμοῦμαι καλὰ», εἶπεν ὁ λοχαγός, «Ἄλλὰ τί θέλετε;» Ὁ Θωμᾶς διηγήθη τὴν ἱστορίαν του.

Μὲ ἀληθινὴν εὐγλωττίαν περιέγραψε τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀγαπητῆς του ἐγγονῆς καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ λοχαγοῦ ὀλίγον τι ἐκ τῶν περισσευμάτων του διὰ νὰ στείλῃ τὴν Λουίζαν εἰς τὴν παραλίαν καὶ σῶσῃ τὴν ζωὴν τῆς.

— «Δὲν εἶδον ποτὲ τοιαύτην ἀναίδειαν,» ἐφώνησεν ὁ λοχαγός ἐν τῇ παροξυσμῷ τοῦ θυμοῦ του. «νὰ τολμᾷ νὰ ζητῇ παρ' ἐμοῦ νὰ στείλω παιδιὰ ἀσθενῆ εἰς τὴν παραλίαν διότι ὁ πάππος των ὑπερέτησεν εἰς τὸ σύνταγμα μου!

Τι ὥρα! Δὲν ἦδύνατο λοιπὸν τὰ ἀποταθῆ εἰς κανένα ἄλλον; Τι ἀναίδεια! Καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρις ὅτου ὁ γέρον Θωμᾶς ὄστις ἐγνώριζε πόσον ἀνωφελὲς ἦτο νὰ ὀμιλῇ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἀπεσύρθη μετὰ δακρῶν.

Ἦτο σκληρὸν εἰς αὐτὸν νὰ ἀπογοητεύσῃ τὴν ἀγαπητὴν μικρὰν του ἢ ὁποῖα τὸν περιέμενε μὲ ὑπομονὴν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ νὰ διηγηθῇ εἰς αὐτὴν, μετριάζων τὰς φράσεις, τὴν ἄρνησιν τοῦ λοχαγοῦ. τὰ μικρὰ χεί-

λη της ἔτρεμον, οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ της ἐδάκρυσαν.

Προσεπάθησεν ἐν τούτοις νὰ νικήσῃ γενναίως τὴν ἀπογοήτευσίν της, καὶ ἡ τόσον ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ ἰσχυρὰ ἐλπίς διεσκόρπισε μετ' ὀλίγον τὴν θλιψίν της.

— Ἵπηρετήσάς ποτε ὑπ' ἄλλον τινὰ λοχαγόν, πάππε μου; » ἠρώτησε.

— «Μάλιστα, κόρη μου.»

— «Ἐπὶ μακρόν;»

— «Ἐπὶ πολλὰ πολλὰ ἔτη,» ἀπήντησεν ὁ πάππος· «ἐνίστε ἐνίκησα, ἐνίστε ἐνικήθην, ἀλλ' ὅταν ἐνικώμην πάντοτε τὸ σφάλμα ἦτο ἰδικόν μου. Ὁ λοχαγὸς αὐτὸς δὲν ἐφάνη ποτέ σκληρὸς ὅπως ὁ λοχαγὸς Δημήτριος, ἀλλὰ μὲ βοηθεῖ καὶ μὲ συγχωρεῖ.»

— «Ἴσως εἶνε ἀγαθὸς καὶ μὲ στείλῃ εἰς τὴν θάλασσαν ἂν τὸ ἐξήτεις ὑπέδαλεν ἡ Λουΐζα.

«Ἴσως, πολὺ,» εἶπε σοβαρῶς ὁ Θωμᾶς. «Θὰ ὑπάγω νὰ τὸ ζητήσω.»

— «Πῶς ὀνομάζεται;» ἠρώτησεν ἡ Λουΐζα.

— «Ἰησοῦς Χριστός», ἀπήντησεν ὁ πάππος μὲ ὕφος πανηγυρικόν. «Ἀπὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν προσπαθῶ νὰ εἶμαι πιστὸς στρατιώτης του. Πολλάκις ἐγὼ παρέδην τὰ καθήκοντά μου· αὐτὸς ὅμως οὐδέποτε παρέβη τὰ ἰδικά του.»

Καὶ ὁ Θωμᾶς ἐξηκολούθησε νὰ ὀμιλῇ περὶ τοῦ λοχαγοῦ του, μέχρις ὅτου ἐφθασαν εἰς τὸν νάρθηκα μιᾶς παλαιᾶς ἐκκλησίας. Ἐκάθισαν ἐπὶ

τινος στασιδίου, τὸ ὁποῖον ἦτο τὸ προσφιλές των κατὰ τὰς ὥρας τῆς προσευχῆς. Ἐπὶ τινὰς στιγμάς, ἡ Λουΐζα ἐκάθητο ἤσυχος πλησίον τοῦ πάππου της, ὅστις προσήυχετο σιωπηλῶς, ἀλλ' ἐκουράσθη ταχέως καὶ ἤρχισεν ἀπαίξῃ ἐντὸς τοῦ μεγάλου δρόμου. Ἄγνωστός τις κύριος, περιπατῶν, ἐσταμάτησε πλησίον της καὶ ἠρώτησε τὸ ὄνομά της. Τὸ κοράσιον δὲν ἦτο δειλόν. Ἐν διαστήματι λεπτῶν τινῶν ὁ ἄγνωστος ξένος ἐγνώρισε τὸ ὄνομά της καὶ τὴν ἱστορίαν της ἐγγονῆς καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν μεγάλην ἀπογοήτευσίν της.

— «Καὶ τῶρα ὁ πάππος ζητεῖ ὑποστήριξιν ἀπὸ τὸν ἄλλον λοχαγόν», εἶπεν ἡ μικρά!

ἽΟ ἄγνωστος κύριος ἐξεπλάγη.

— «Μάλιστα», ἐπανέλαθεν ἡ Λουΐζα. «Αὐτὸς ὁ λοχαγὸς δὲν θυμώνει ποτέ ὅπως ὁ λοχαγὸς Δημήτριος ἀλλ' εἶνε πάντοτε ἔτοιμος νὰ ἐρχηται βοηθὸς εἰς τοὺς στρατιώτας τοὺς ὑπερετοδντας ὑπὸ τὰς διαταγὰς του.»

— Πῶς ὀνομάζεται;

— «Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ δὲ πάππος εἶπεν ὅτι εἶνε ὁ λοχαγὸς τῆς σωτηρίας μας. Εἰσθε στρατιώτης; ἠρώτησεν αὐτὴ, διότι συνέλαβε μίαν νέαν σκέψιν.

— «Μάλιστα μικρά μου κόρη».

— «Καὶ ὑπηρετεῖτε ὑπὸ τὸν λοχαγόν τοῦ πάππου μου;

ἽΟ στρατιώτης ἔστριψε τὸν φαρὸν μύστακά του.

— «Τὸ...τὸ ἐλπίζω» ἐψιθύρισε συγχευμένος.

— Ὅφείλετε νὰ τὸ κάμητε», ἐξηκολούθησε τὸ κοράσιον. Ὁ πάππος εἶπεν ὅτι ὄλος ὁ κόσμος δύναται νὰ εἶνε στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐταὶ καὶ τὰ μικρὰ κοράσια ὅπως ἐγώ. Φρονεῖτε ὅτι ὁ λοχαγὸς Δημήτριος εἶνε στρατιώτης του ;»

— «Ἐλπίζω,» ἀπήντησεν ὁ στρατιώτης στρεφογυρίζων πάντοτε τὸν μύστακά του.

— «Ὁ πάππος εἶπεν ὅτι θὰ ἦτο δυστύχημα διὰ τὸν λοχαγὸν Δημήτριον ἂν ὁ ἀρχηγὸς του ἐφαίνετο τόσον σκληρὸς ὅσον αὐτὸς ἐφάνη εἰς τὸν πάππον τὴν πρωΐαν» ἐξηκολούθησε τὸ κοράσιον.

Ὁ ἄγνωστος ἐκοκίνησε καὶ εὐρέθη εἰς ἀμηχανίαν.

— «Εἶμαι ὁ λοχαγὸς Δημήτριος» εἶπε.

Ἡ Λουΐζα ἔμεινεν ἄφωνος ἐξ ἐκπλήξεως· ἦτο σκληρὸν εἰς αὐτὴν νὰ εὕρῃ τὸ πλάσμα τῶν ὀνείρων της εἰς τὸ πρόσωπον ἐνὸς χονδροῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν ψαρὸν μύστακα. Κατόπιν ἠσθάνθη ὅτι ἦτο ἐλευθέρῃ μὲ τὸν τρόπον τῆς ὀμιλίας της καὶ ἠθέλησε νὰ ἐκδικηθῇ τιμίως.

— «Εἶνε κρίμα διότι ἐφάνητε τόσον κακὸς σήμερον τὴν πρωΐαν εἰς τὸν πάππον διότι τῶρα εἰσθε εὐγενέστατος»

— «Τίς σᾶς κάμνει νὰ πιστεῦ-

σητε ὅτι τῶρα εἶμαι εὐγενῆς ;» ἠρώτησεν ὁ λοχαγὸς, τὸν ὅποιον ἐτυπτεν ἢ συνείδησις ἀπὸ τῆς στιγμῆς τοῦ παροξυσμοῦ τοῦ θυμοῦ του ἐναντίον τοῦ ἀρχαίου καὶ πιστοῦ ἐν πλοῖς συναγωνιστοῦ του.

— «ὦ ! σᾶς ἀγαπῶ τόσον», εἶπεν ἡ Λουΐζα ἐπιχαρίτως «σᾶς ἠγάπησα ἀμέσως ἅμα σᾶς εἶδον, εἰσθε τόσον μεγάλος καὶ ἔχετε φυσιογνωμίαν τόσον ἀγαθὴν. Καὶ δὲν ἀνησυχεῖτε» προσέθηκε, θέτουσα τὴν ἰσχνὴν χεῖρά της ἐντὸς τῆς παχείας χειρὸς τοῦ ἀξιωματικοῦ. «εἰ' ὅσα σᾶς εἶπον πρὸ ὀλίγου, ὅτι θὰ διήρχεσθε πολὺ κακὴν ὥραν ἂν ὁ ἀρχηγὸς σας ἐφαίνετο τόσον σκληρὸς ὅσον σεῖς ἐφάνητε πρὸς τὸν πάππον ἀφροῦ δὲν εἶνε ποτὲ σκληρὸς, καθὼς τὸ διεβεβαίωσεν ὁ πάππος ;»

Ὁ λοχαγὸς Δημήτριος ἠσθάνθη παράξενον αἰσθημα συγκινήσεως καὶ διείδεν ὡς διὰ μέσου ὀμίχλης τὸ παρήγορον πρόσωπον τῆς κόρης· παρατηρήσας τότε τὸν γέροντα Θωμᾶν ἐρχόμενον πρὸς αὐτούς, ἔδραμεν εἰς συνάντησίν του καὶ ἔσπευσε νὰ ἀνανακαλέσῃ ὅλα ὅσα εἶπε τὴν πρωΐαν.

Ἡ προσευχὴ τοῦ Θωμᾶ εἰσηκούσθη ἢ Λουΐζα μετέβη εἰς τὴν παραλίαν, ἔχι ἕμως μόνῃ διότι ὄλη ἢ οἰκογένεια τὴν συνώδευσε κατὰ τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν δι' ἐξόδων τοῦ λοχαγοῦ. Ὁ πρόγνωσις τοῦ ἱατροῦ ἐπραγματοποιήθη. Ἡ Λουΐζα ἐπανήλθεν ἐκ τῆς παραλίας κατακόκκινος καὶ δυνατὴ.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐν Σμύρνῃ	Γρ. ἀργ.	24
» ταῖς ἐπαρχίαις	»	30
» τῷ ἑξωτερικῷ	φρ. χρ.	7

Ἐκαστον τεῦχος μεταλ. 2

Ταῦτα συνέβησαν πρὸ ἱκανῶν χρόνων. Ὁ λοχαγὸς τώρα πολὺ γέρον κύριος ζῆ πάντοτε ἐν τῇ ἐπαύλει, ἡ μήτηρ τῆς Λουΐζας ἐνουμφεύθη τὸν ἐπιστάτην, τὰ δὲ τέσσαρα τέκνα κατέχουσι καλὰς θέσεις ἐν τῇ ἐπαύλει. Ἡ Λουΐζα ὡραία καὶ ἀκμαία γυνή, ἐνουμφεύθη τὸν κηπουρὸν καὶ κατοικεῖ εἰς ἓνα κομψὸν μικρὸν οἰκίσκον περικαλυπτόμενον ἀπὸ ἰάσμενα πλησίον τῆς θύρας τῆς αὐλῆς. Ὁ ἀγαπητὸς ἕμως πάππος δὲν ὑπάρχει πλέον. Πολλὰ ἔτη μετὰ τὴν θεραπείαν τῆς Λουΐζας ἔζησεν εἰς τὴν ταπεινὴν καλύβην του δλέπων νὰ μεγαλῶνωσιν ο ἔγγονοὶ του καὶ ὠμίλει συχνάχις διὰ τοὺς καλοὺς περασμένους χρόνους μετὰ τοῦ λοχαγοῦ. Κατόπιν κατέστη ἀνάπηρος καὶ τέλος ὁ γενναῖος στρατιώτης παρέδωκε τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν Λοχαγὸν ὑπὰ τὰς σημαίας τοῦ ὁποίου ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐπολέμησε.

M. B.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΤΟΥ «Ι. ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ»

Ἡ διεύθυνσις τοῦ «Ἱεροῦ Πολυκάρπου» παρατηρήσασα μετὰ λύπης, ὅτι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει διανομῆς τινες τοῦ φύλλου παραμελοῦσι τὸ καθήκον των καὶ γίνονται αἴτιοι παραπόνων ἐκ μερουσίων κυρίων συνδρομητῶν, παρακαλεῖ θερμῶς, ὅπως εἴτε προφορικῶς εἴτε ἐγγράφως εἰδοποιεῖται διὰ τὴν καθυστέρησιν τοῦ φύλλου. Τὴν αὐτὴν παράκλησιν ἀπευθύνει καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἑξωτερικῷ κυρίους συνδρομητάς.

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Οἰκονόμον Βασίλειον. (Ναζλί). Συμμορφώθημεν ἑδηγίαις ὑμῶν ἑλλείποντας ἀριθμοὺς ἐστειλάμεν.—Σωκρ. Κεσσίογλου. (Κασαμπά). Συμμορφώθημεν ἑδηγίαις ὑμῶν.—Οἶκον, Νικόλαον Δαζαρήν. Ν. Υόρκη. Συνδρομὴ ἐλήφθη ἑυχαριστοῦμεν.

Ἱπεύθυνος : Π. Γ. ΛΟΥΚΕΛΛΗΣ = Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ο ΕΡΜΗΣΛ.